Վ. Ահարոնեանի գրչին տակ Թումանեանի պարզուկ կեանքը գրական արժէք կը ստանայ։ Հեղինակը հոս կը ներկայանայ փորձ գրագէտի մը բոլոր յատկութիւններով, պարզութեամբ, յստակութեամբ, իր կուռ և հաճելի ոճովը։ Այս-քան տարիներ վերջ, կարծես կ'ապրի մօտ, մէջը մեր հայրենիքին, երբ Լոռիի սեգ լեռներուն նկարագրութիւնը կ'ընէ, անոնց ծաղիկներուն բոյրը կը զգայ դեռ։

Կը մտնէ Թումանեանի ընտանեկան յարկէն ներս, զմայլումով կը դիտէ զանիկա, կը խորասուզուի «Ամենայն Հայոց» բանաստեղծին հոգեկան ապրումներուն մէջ, անոր բարոյական մաքուր մթնոլորտին մէջ. և դեռ աւելի ուշ՝ կը հետեւի անոր քայլերուն՝ ընկերային և հասարակական կեանքի մէջ, մասնանիշ ընելով անոր միակ գաղափարականը՝ հայ ժողովուրդին բարիքը։

Այս ամէնուն Վ. Ահարոնեան կը միացնէ պատմական որոշ հմտութիւն մը, որուն մէջ կը ձուլէ և կ'ագուցանէ Թումանեանի կեանքը։ Գրութիւնն հաճելի կը դառնայ նաեւ բանաստեղծի կեանքին այն դէպքերով՝ ուր կայ նաեւ արտառոցն ու զուարճալին։

Այս ամէն առաւելութիւններով՝ գործը բաց ի պատմական դէպքերու կենսագրական հիւսուածէ մը՝ ընթերցողին վրայ կը թողու տաք վէպի մը ազդեցութիւնը իսկապէս հետաքրքրութիւն շարժելով։

Երկրորդ մասով ցոյց կու տայ մեզի «Բանաստեղծը» համառօտ բայց խոր, վերլուծելով անոր մեծ «Պօէմները» նոյնքան ամփոփ և նոյնքան ճարտար յայտնութիւններով, Յ. Թումանեանն իբրեւ լեռներու երգիչ, անոր ստեղծած մեծ տիպարները, գիւղը և գիւղացին, Սասունցի Դաւիթը, եւն.։

Լեզուն մաքուր ռուսահայերէն է, նախադասութիւնները չափուած և յղկուած. ճոխ բառամթերքով մը։ Հայ երիտասարդը շատ բան կրնայ սորվիլ անկէ։

Մինչ կը շնորհաւորենք յարգելի հեղինակը իր հետաքրքրական գործին համար, կը տենչանք ուրիշ հատորներ ալ ունենալ իր գրչէն նոյն ուղղութեամբ մեր ժամանակակից և նախապատերազմեան Արեւելահայ բանաստեղծ գրագէտ հեղինակներու մասին։

Հ. Միքայէլ Յովհաննիսեան

ԹՐԻՄԵԱՆ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ.

Հրատարակութիւն մ'է Աղեքսանդրիոյ Հայ Գիւղատնտեսականի կեդրոնական վարչութեան, պրակ առ պրակ՝ պարբերականի ոճով։ Գործ մը՝ պատրաստուած խնամով և արուեստով, հաճելի և օգտակար, իւր տիտղոսին գլուխն ունենալով անունը, և շարագուրին վրայ պատկերն անոր՝ որ հայրապետական մականէն յառաջ բռնած ու ու միշտ պանծացուցած էր մաճը, մարդկային բարեկեցութեան այդ ղեկը։

Յառաջաբանին մէջ կը ծանուցանէ իւր նպատակն այսպէս. «Հայ Գիւղատնտեսականի մասնագէտ սաներու աշխատակցութեամբ՝ հիմնելով Թրիմեան Գիւղատնտեսական Մատենաշարը, ծանր խաչ մը շալկած՝ կը նետուինք ասպարէզ, նպատակ ունենալով հրատարակել՝ ամերիկեան գրութեամբ՝ դիւրահասկնալի, գործնական և ճոխ կերպով պատկերազարդ՝ երկրագործական գրքոյկներ, և զանոնք ձրիաբար ցրուել՝ մէկ կողմէն Հայաստանի մէջ, և միւս կողմէ գաղութաշխարհի երկրագործական հայ գաղութներու և գիւղերու մէջ։ Այս գրքոյկները պիտի ըլլան թուագրուած, և իրենց ամբողջութիւնը պիտի կազմէ Հայ Երկրագործական Ժողովրդական Համայնագիտարանը, իր տեսակին մէջ նորութիւն մը մեր Ազգին համար»։

Նպատակ ու ծրագիր գեղեցիկ և գովելի, որ կը բղխի երիտասարդական եռանդուն մտքերէ, և որ արդէն ի լոյս ընծայեց եօթ պրակներ, – գէթ մեր ստացածն այդչափ է. – մաքուր տպագրութիւն, զարդարուած մշակական բազմաթիւ պատկերներով ու տեսարաններով, որոց մէջ նա և Գիւղատնտեսականին պսակաւոր սաներու խոստմալից կենդանագրերը։

Հետաքրքրական է բովանդակութիւնն ալ։ Պրակներէն առաջին վեցը մենագրութիւններ են, նուիրուած մէկ կամ միւս օգտակար բուսեղէնին, և վեցերորդն՝ անկիւրական ասրաբեր այծին։ Իւրաքանչիւրին մէջ կը կատարուի նախ նիւթին պատմականը. կը բացատրուին մանրամասնօրէն անոր մշակման բոլոր հանգամանքները. կը մատնանշուին անոր օգուտներն և արտադրութիւնք.

և յառաջ կը բերուին երբեմն անոնց քերթողական զուարճալի։ Վերջապէս մատենաշարիդ խմբագիրը Սեպուհ Ստեփանեան ջանացած է գործնական ուսման հետ խառնել գրականն ալ, աւելի ախորժելի ընծայելու համար աշխատութիւնը։ Վերջին կամ եօթներորդ պրակն է «Շաթ